

B) Odluke stranih sudova i arbitraža

ENGLESKI APELACIONI SUD

Presuda od 18.III 1969.

Tomlin c/a Standard Telephones
and Cables Ltd.

Dopustivost upotrebe korespondencije stranaka u nagodbenim pregovorima kao dokaznog sredstva u sporu - Učinak djelomičnog sporazuma u nagodbenoj korespondenciji - Odnos sporazuma o odgovornosti i sporazuma o iznosu naknade štete

Tužitelj je na brodu "Alert", vlasništvo tužene tvrtke, pretrpio tjelesnu povredu, pa je zbog toga zatražio, vansudski, od tužene i njenih osiguratelja da mu nadoknade štetu, smatrajući tuženu odgovornom za njegovu povredu. U dopisivanju stranaka u dopisima s natpisom "without prejudice" (bez prejudica) govori se o 50% nagodjenoj odgovornosti, ali nije utvrđena visina naknade štete na toj osnovi u novčanoj svoti. Tužitelj je na temelju te korespondencije tvrdio da je tužena priznala svoju suodgovornost u polovici i ustao takvom tužbom, pa je prvostepeni sudac Fisher riješio prethodno pitanje odlukom da je nagodjena suodgovornost tužene u jednoj polovici. Protiv te odluke tužena je uložila žalbu, pozivajući se na to da korespondencija s navedenim natpisom ne može biti upotrijebljena kao dokazno sredstvo, i da se ne može nagodba o omjeru odgovornosti smatrati mjerodavnom kad nije i utvrđen iznos u novčanoj svoti, pa da se čitavo dopisivanje može samo smatrati dopisivanjem u pregovorima o nagodbi. Apelacioni sud (vijeće Lord Justices Danckwerts i Sir Gordon Willmer i prvostepeni sudac Ormrod) odbio je većinom glasova žalbu i potvrdio prvostepenu odluku. Bitni razlozi većine i manjine odvojenog votuma bili su sljedeći:

Apelacioni suci većine smatrali su da se pisma, pa i s natpisom "bez prejudica" mogu upotrijebiti kao dokazno sredstvo, jer se upravo samo iz njih može vidjeti što se među strankama utvrdilo. (S time se i odvojeni glas složio.) Ti suci konstatiraju da su u pismima sadržane ponude i prihvatiti, pa dok Danckwerts L.J. smatra da tuženičko pismo kojim se nudi nagodba na temelju 50% (50:50) odgovornosti i tužiteljsko pismo u kojem se kaže da se prihvaća osnova od 50:50 i da ostavlja otvorenim "quantum" naknade štete, dotle Willmer L.J. smatra da je tužiteljsko pismo bilo protuponuda, ali da je i ona prihvaćena kako se to iz kasnije korespondencije vidi, jer se u toj korespondenciji govori uvijek (pa i

s tuženičke strane) o sporazumu na temelju 50:50. Oba suca smatraju da se iz pisama stranaka s napomenom "bez prejadica" može izvući zaključak o obvezama stranaka, pa se zato pozivaju na votum Lord Justicea Lindleya u Walker v. Walker (1889) gdje je on rekao: "Što znače riječi "bez prejadica"? Ja mislim da one znače bez prejadica za položaj pisca pisma ukoliko se njegovi prijedlozi ne prihvate. Ako se prijedlozi koji su sadržani u njegovom pismu prihvate, potpuni ugovor je uspostavljen i pismo, iako napisano bez prejadica, djeluje tako da mijenja stanje stvari i uspostavlja novo." Prema tome pitanje na koje treba odgovoriti jest da li je u korespondenciji došlo do obaveznog sporazuma o tome da će tužena nadoknaditi štetu tužitelju na temelju 50:50, ili do takvog sporazuma nije došlo, odnosno taj sporazum je bio samo jedna od stepenica koje su trebale dovesti do sporazuma o iznosu naknade štete koju bi tuženi imao nadoknaditi tužitelju, pa je prema tome nedovoljan da bude temelj tužbenog zahtjeva. Suci većine su, s onom razlikom na koju je gore ukazano s obzirom na pridavanje značaja pojedinim pismima, došli do zaključka da je došlo do sporazuma o temelju odgovornosti, a Willmer L.J. je dodao da on smatra takav sporazum sasvim logičnim, jer se u pomorskim sporovima u nagodbenim pregovorima često dodje samo do sporazuma o odgovornosti, a bez sporazuma o iznosu naknade štete. Iz tih razloga su oba suca odbila žalbu tuženoga.

Odvojeni glas (sudac Ormrod) dopušta doduše da se vrlo često u praksi (a on se poziva na praksu prvostepenog suda u odjelu kancelarije) bez ikakva razloga i u sasvim apsurdnim situacijama u pismima uvrštava klauzula "bez prejadica", ali u ovom slučaju je bilo za to razloga. On smatra da u ovom slučaju nije došlo ni do kakvog sporazuma stranaka, jer su njihovi pregovori imali svrhu da utvrde svotu koju bi tužena imala platiti tužitelju, pa kako do toga sporazuma nije došlo, sva je ta korespondencija doista korespondencija u nagodbenim pregovorima u kojima nije došlo do uspješnog zaključka. Smatra stoga da ne bi trebalo korespondenciju koja je pod okriljem ("the umbrella") klauzule "bez prejadica" vodjena procudjivati kao da toga okrilja nije bilo, pa se za to poziva na izreku Lord Justicea Lindleya (koja je gore citirana), ali tomu dodaje još i votum predsjednika suda kancelarije u Jones v. Foxall (1852) u kojem je rekao: "Ali dodajem da ja nalazim da su ponude bile stvarno učinjene bez prejadica pravima stranaka; a ja ću, koliko mi to bude moguće, nastojati u svim sporovima potiskivati praksu koja, kad sam ja isprva došao u dodir s pravnom strukom, nije bila nikada prihvaćena, ali koja, u skladu s mojim iskustvom na ovom mjestu, je postala opća u posljednje vrijeme, naime da se pokušavaju pretvoriti ponude za nagodbu u priznavanje činjenica koje

su prejudicijelne za osobe koje su ponudu učinile. Kad bi se to dopustilo, posljedica bi bila da se nikada ne bi pokušavalo nagoditi sporove." Sudac Ormrod smatra radi toga da se takav učinak ne bi postigao treba i u ovom slučaju uvažiti žalbu.

Zastupnik tužene je zatražio dopuštenje da podnese žalbu Kući lordova i to, makar da se radi o maloj svoti, stoga što se radi o važnom načelnom pitanju da li se može diona nagodba izvesti iz nagodbene korespondencije s napomenom "bez prejudica". Apelacioni sud je dopustio tuženoj da podnese žalbu na Kuću lordova.

(LLR 1969, 1,7, str.309)

E.P.

Bilješka.- Ova je rješidba zanimljiva za našu praksu i stoga što može inspirirati i domaću judikaturu u analognim slučajevima, ali još i više stoga što upućuje na to kako će engleski sudovi gledati na dopisivanje u nagodbenim pregovorima uz upotrebu spomenute klauzule. U ovom slučaju je u vijéću Apelacionog suda sudjelovao i prvostepeni sudac, a što s obzirom na jedinstvo prvostepenog suda Engleske s Apelacionim sudom ne predstavlja izuzetak.

E.P.

FRANCUSKI KASACIONI SUD

Presuda od 7.I 1967.

Guillaume c/a Louis Van Aalst
et Free Van Aalst

Kupoprodaja CIF - Prelazak vlasništva, rizika i posjeda robe od prodavaoca na kupca - Vlasništvo i rizik od prodavaoca na kupca prelaze časom ukrcaja robe na brod i njenom individualizacijom - Da bi individualizacija bila mjerodavna za kupca, o njoj kupac mora biti upoznat - Izdavanje teretnice prije ukrcaja robe na brod ne utječe na prelazak vlasništva robe od prodavaoca na kupca - Posjed robe prenosi se od prodavaoca na kupca predajom dokumenata nakon ukrcaja robe

Prodavalac i kupac sklopili su ugovor o kupoprodaji krava prema uvjetima CIF jedna alžirska luka. Mjesto otpreme nalazilo se u Nizozemskoj. Kad je roba došla u luku Setè u svrhu ukrcaja na brod i dok se još nalazila u rukama špediterovim, kupčev vjerovnik je isposlovao od suda zapljetu krava u svrhu namirenja svoga duga.